

Wydruk pochodzi z serwisu www.portal Oswiatowy.pl

Szkolny zestaw programów nauczania 2013 w praktyce

Do 15 czerwca dyrektor szkoły musi podać do publicznej wiadomości zestaw podręczników na następny rok szkolny. Nim jednak nauczyciele wybiorą podręczniki, dyrektor dopuszcza do użytku zaproponowane przez nich programy wychowania przedszkolnego i programy nauczania. **W 2013 r. wybór programów odbywa się na nowych zasadach!** Sprawdź, jak zrobić to zgodnie z prawem!

Podstawa programowa a wybór programu i podręcznika

Podstawowym dokumentem określającym zakres treści nauczania, umiejętności oraz wymagań jest podstawa programowa. Na jej bazie tworzone są **programy nauczania**. Wyboru programu dla swoich uczniów dokonuje nauczyciel, zgodnie z obowiązującymi procedurami. Dokonanie wyboru programu nauczania powinno być dobrze przemyślane, gdyż będzie miało ogromny wpływ na pracę podczas całego roku szkolnego.

Zapamiętaj

Programy i podręcznik są **narzędziem do realizacji podstawy programowej**. Wybór konkretnego programu i podręcznika w żaden sposób **nie zdejmuje z nauczyciela odpowiedzialności za realizację podstawy programowej**. Należy pamiętać o tym, że nauczyciel nie może się tłumaczyć, że nie zrealizował pewnych treści, tematów czy zagadnień, gdyż nie uwzględnił ich wybrany do realizacji program i podręcznik.

Zastosuj

W bieżącym roku wyboru programu nauczania należy dokonać na podstawie nowego rozporządzenia MEN w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

Program musi być dostosowany do możliwości uczniów

Program wychowania przedszkolnego dopuszcza do użytku w danym przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej odpowiednio dyrektor przedszkola lub dyrektor szkoły podstawowej, na wniosek nauczyciela lub nauczycieli. Program nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz program nauczania dla zawodu dopuszcza do użytku w danej szkole dyrektor szkoły, na wniosek nauczyciela lub nauczycieli (§ 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia). **Nauczyciel może zaproponować program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego albo program nauczania dla zawodu opracowany samodzielnie lub we współpracy z innymi nauczycielami.**

Nauczyciel może również zaproponować program opracowany przez innego autora (autorów) lub program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi zmianami.

Zapamiętaj

Zaproponowany przez nauczyciela program powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony (§ 2 ust. 3 i 4 ww. rozporządzenia).

Procedura tworzenia i dopuszczania programów i zestawów

Znowelizowany przepis art. 22a UoSO opisuje, w jakim trybie ma nastąpić **dopuszczanie programów** wychowania przedszkolnego i nauczania. Procedura dopuszczenia programów składa się z następujących kroków:

KROK 1

Nauczyciel przedstawia dyrektorowi szkoły/przedszkola program wychowania przedszkolnego lub program nauczania.

KROK 2

Dyrektor zasięga opinii rady pedagogicznej.

KROK 3

Rada pedagogiczna wyraża opinię poprzez podjęcie uchwały.

KROK 4

Dyrektor może dodatkowo, przed dopuszczeniem programu do użytku w danej szkole, zasięgnąć opinii ekspertów, np. konsultanta, doradcy metodycznego, zespołu nauczycielskiego.

KROK 5

Dyrektor dopuszcza do użytku zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego lub program nauczania.

KROK 6

Nauczyciel stosuje dopuszczony program, informując dyrektora, w których oddziałach będzie obowiązywał.

KROK 7

Dopuszczone do użytku w danej szkole programy wychowania przedszkolnego lub programy nauczania stanowią odpowiednio zestaw programów wychowania przedszkolnego i szkolny zestaw programów nauczania.

Zapamiętaj

Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów wychowania przedszkolnego i szkolnym zestawie programów nauczania całości odpowiednio podstawy programowej wychowania przedszkolnego i podstawy programowej kształcenia ogólnego ustalonej dla danego etapu edukacyjnego, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe – także całości podstawy programowej kształcenia w zawodach, w których kształci szkoła.

Warunki dopuszczenia do użytku programu wychowania przedszkolnego

Program wychowania przedszkolnego może być dopuszczony do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego, jeżeli:

1. stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, lub zadań, które mogą być realizowane w ramach zajęć dodatkowych, określonych w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół;

2. zawiera:

- szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
- treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego,
- sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości dzieci,
- metody przeprowadzania analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);

3. jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Przed dopuszczeniem programu wychowania przedszkolnego do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego dyrektor przedszkola lub dyrektor szkoły podstawowej może zasięgnąć opinii:

- nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje do pracy w przedszkolu,
- konsultanta lub
- doradcy metodycznego.

Zapamiętaj

Opinia zawiera w szczególności ocenę zgodności programu z podstawą programową wychowania przedszkolnego i dostosowania programu do potrzeb i możliwości dzieci, dla których jest przeznaczony (§ 3. ww. rozporządzenia).

Warunki dopuszczenia do użytku programu nauczania ogólnego

Program nauczania ogólnego obejmuje co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczy edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części i może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

1. stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;

2. zawiera:

- szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
- treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany,
- opis założonych osiągnięć ucznia, a w przypadku programu nauczania ogólnego uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego - opis założonych osiągnięć ucznia z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w przepisach w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów,
- propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;

3. jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Przed dopuszczeniem programu nauczania ogólnego do użytku w danej szkole dyrektor szkoły może zasięgnąć opinii:

- nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony, lub
- konsultanta lub doradcy metodycznego, lub
- zespołu nauczycielskiego, zespołu przedmiotowego lub innego zespołu problemowo-zadaniowego, o których mowa w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

Zapamiętaj

Opinia ta zawiera w szczególności ocenę zgodności programu nauczania ogólnego z podstawą programową kształcenia ogólnego i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony (§ 4. ww. rozporządzenia).

Warunki dopuszczenia do użytku programu nauczania dla zawodu

Program nauczania dla zawodu może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

1. stanowi zbiór celów kształcenia i treści nauczania ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. z 2012 r., poz. 184), w formie efektów kształcenia właściwych dla zawodu, w którym kształci szkoła: efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów, efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w tym zawodzie, oraz efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie;

2. zawiera programy nauczania poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia

zawodowego ustalonych przez dyrektora szkoły w szkolnym planie nauczania: przedmiotów, modułów lub innych układów treści, obejmujące:

- uszczegółowione efekty kształcenia, które powinny być osiągnięte przez ucznia w procesie kształcenia, oraz propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania tych osiągnięć,
- opis sposobu osiągnięcia uszczegółowionych efektów kształcenia, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów,
- opis warunków, w jakich program będzie realizowany, z uwzględnieniem warunków realizacji kształcenia w danym zawodzie, ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach,

3. uwzględnia wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 7);

4. jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Przed dopuszczeniem programu nauczania dla zawodu do użytku w danej szkole dyrektor szkoły może zasięgnąć opinii:

- zespołu nauczycieli właściwych dla zawodu lub
- konsultanta lub doradcy metodycznego, lub
- specjalistów z zakresu danego zawodu, w szczególności pracodawców, przedstawicieli stowarzyszeń zawodowych i pracowników naukowych.

Zapamiętaj

Opinia ta zawiera w szczególności ocenę zgodności programu nauczania dla zawodu z podstawą programową kształcenia w zawodach, w zakresie zawodu, w którym kształci szkoła, i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony (§ 5. ww. rozporządzenia).

Zastosuj

Często w szkołach zdarza się, że dyrektor od razu wymaga od nauczycieli zgłaszających propozycje programów nauczania załączenia opinii np. doradcy metodycznego, a w przypadku tworzenia przez nauczyciela szkolnego zestawu programów, by do każdego programu dołączył opinię metodyków. Działanie takie podyktowane jest tym, iż to dyrektor odpowiedzialny jest za uwzględnienie w programach odpowiedniej podstawy programowej, a nie jest specjalistą we wszystkich dziedzinach - stąd pomysł na asekurację.

Zespół zadaniowy do spraw opiniowania programów nauczania

Nauczyciele prowadzący zajęcia w danym oddziale tworzą zespół, którego zadaniem jest w szczególności ustalenie zestawu programów nauczania dla danego oddziału oraz jego modyfikowanie w miarę potrzeb (§ 16 ust. 1 załącznika do rozporządzenia MEN z 21 maja 2001 r.).

Zastosuj

Dobrym rozwiązaniem jest powołanie w szkole:

- zespołu przedmiotowego lub
- innego zespołu problemowo-zadaniowego,

którego zadaniem będzie **opiniowanie proponowanych przez nauczycieli programów nauczania**. Taki zespół może też analizować i oceniać, na ile wybrane programy sprawdzają się i w przyszłości podejmować decyzje oparte na własnych obserwacjach i analizach.

Zadania zespołu

Zadaniem zespołu powinno być:

1. przed dopuszczeniem do użytku: kontrolowanie, czy program:

- nie zawiera błędów rzeczowych,
- nie zawiera błędów merytorycznych,
- jest zgodny z podstawą programową

2. po dopuszczeniu do użytku:

- analizowanie i ocenianie w jakim stopniu obowiązujące w szkole programy nauczania spełniają swoje zadania,
- wyciąganie wniosków z obserwacji i sugerowanie ewentualnych zmiany.

Zapamiętaj

Przedyskutowanie propozycji w zespołach przedmiotowych pozwoli podjąć wspólne decyzje tak, aby zachować **jednolitość realizowanych w szkole programów nauczania z poszczególnych zajęć edukacyjnych**. Jednolite programy przyniosą wiele korzyści:

- w razie przenoszenia uczniów z jednej klasy do innej, np. w celach dyscyplinujących - nie będzie się to wiązało z koniecznością zmiany programów nauczania, a co za tym idzie - podręczników,
- zapewnią ciągłość nauczania dla uczniów powtarzających klasę,
- dobrze dobrane programy będą obowiązywać dłużej, dzięki czemu uczniowie będą kontynuować naukę zgodnie z tymi samymi programami,
- umożliwią uczniom zakup podręczników od starszych kolegów,
- dadzą możliwość sprzedania własnych podręczników uczniom klas młodszych.

Termin ustalania i dopuszczania szkolnego zestawu programów

W żadnym dokumencie nie ma informacji dotyczących terminów dokonywania wyborów programów nauczania oraz ich dopuszczania do użytku szkolnego. Jednak, zgodnie z art. 22a ust. 2e UoSO, dyrektor szkoły zobowiązany jest **podać do publicznej wiadomości zestaw podręczników**, które będą obowiązywać od początku następnego roku szkolnego, **do 15 czerwca**. Ponieważ podręcznik wybierany jest do programu nauczania - prace związane z ustaleniem szkolnego zestawu programów nauczania powinny się rozpocząć na tyle wcześnie, by umożliwić dyrektorowi wywiązanie się z obowiązku upublicznienia informacji dotyczących podręczników obowiązujących w placówce w kolejnym roku szkolnym.

Podstawa prawna:

- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) - **art. 22a**.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. z 2012 r. , poz. 752).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. z 2001r. Nr 61, poz. 624 ze zm.) - załącznik nr 1.

Autorem artykułu jest: [Małgorzata Celuch](#)

Strona używa plików cookies.

Kliknij tutaj, żeby dowiedzieć się jaki jest [cel używania cookies](#) oraz jak zmienić [ustawienia cookie w przeglądarce](#).
Korzystając ze strony użytkownik wyraża zgodę na używanie plików cookies, zgodnie z bieżącymi ustawieniami przeglądarki.